

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่ประเทศไทยมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524) จนถึงปัจจุบันซึ่งกำลังใช้ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) ภาคใต้ตอนบนของประเทศไทยเป็นที่สนใจของทางรัฐบาลมาก คือในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 4 รัฐบาลมีนโยบายที่จะแก้ปัญหาความแออัดของกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเมืองหลวง โดยมีนโยบายที่จะพัฒนาเมืองหลักตามภาคต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2520 : 256) ส่วนในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 รัฐบาลมีนโยบายที่จะพัฒนาภาคใต้ตอนบน โดยกำหนดว่าในภาคใต้ตอนบนนั้นจะพัฒนาให้จังหวัดสุราษฎร์ธานีและภูเก็ต เป็นเมืองหลัก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2525 : 183) ซึ่งขณะนี้รัฐบาลกำลังให้ความสำคัญและสนใจต่อการพัฒนาทั้งสองจังหวัดนี้มากเป็นพิเศษ เพื่อที่จะมุ่งให้เป็นศูนย์กลางของความเจริญ เป็นแหล่งที่ตั้งอุตสาหกรรมหลักของประเทศ เป็นเมืองท่าและเป็นแหล่งท่องเที่ยวของภาคในอนาคต (กองวางแผนภาค, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2527 : 9 - 13)

สาเหตุที่ทางรัฐบาลมุ่งที่จะพัฒนาภาคใต้ตอนบน เนื่องจากภาคใต้ตอนบนสามารถมีบทบาทสำคัญได้หลายประการเมื่อมองในด้านการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศ การพัฒนาอุตสาหกรรม และการกระจายความเจริญออกจากกรุงเทพมหานคร กล่าวคือ

1. ภาคใต้ตอนบนเป็นประตูแห่งเดียวของประเทศที่เปิดออกสู่ประเทศที่อยู่ทางตะวันตกของไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งภูเก็ตมีบทบาทเด่นชัดอย่างมากในกลยุทธ์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจสู่ต่างประเทศและการรวมตัวสัมพันธ์กันทางเศรษฐกิจในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของประเทศ

2. ภาคใต้ตอนบน เป็นทำเลที่เหมาะสมแก่การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลริมอ่าวไทย เพื่อการผลิตทางอุตสาหกรรมเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากอยู่กึ่งกลางระหว่างกรุงเทพฯ และภาคใต้ ทั้งยังมีทำเลที่เหมาะสมจะทำเป็นท่าเรือน้ำลึกได้ทั้งฝั่งทะเลด้านตะวันออกและตะวันตกประกอบด้วยมีทรัพยากรธรรมชาติมากมายนับตั้งแต่แหล่งน้ำ และวัตถุดิบ เพื่อการอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ

3. การพัฒนาภาคใต้ตอนบนนี้จะเป็นการพัฒนาแบบพิเศษแตกต่างจากการพัฒนาพื้นที่เฉพาะในส่วนต่าง ๆ ของประเทศ เนื่องจากจะเป็นการพัฒนาพื้นที่ทางด้านทะเลอันตามันเป็นครั้งแรก และยังเหมาะสมกับช่วงเวลาด้วยเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ยังจะเป็นการพัฒนาแบบเชื่อมโยงเมืองหลักสำคัญสองเมืองคือ สุราษฎร์ธานีและภูเก็ตเข้าด้วยกันเป็นครั้งแรก นับเป็นสิ่งใหม่ในการวางแผนพัฒนาเมืองหลักของไทยอย่างหนึ่ง

4. การพัฒนาภาคใต้ตอนบนอย่างเต็มที่จะเป็นการเพิ่มโอกาสที่ภาคใต้จะได้ใช้ประโยชน์จากธรรมชาติจากอ่าวไทยบ้างในระยะยาว เนื่องจากในระยะแรกนี้การใช้ก๊าซธรรมชาติ ควรให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ในกรุงเทพฯ และพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกเสียก่อนจะเหมาะสมกว่าที่จะส่งก๊าซไปให้ผู้ใช้ที่อยู่กระจัดกระจายทั่วไปในภาคใต้ ทั้งยังจะแพงกว่าน้ำมันอีกด้วย (กองวางแผนภาค, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2527 : 4 - 5)

โครงการการพัฒนาภาคใต้ตอนบนนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้รับความช่วยเหลือจาก Japan International Cooperation Agency (JICA) ของรัฐบาลญี่ปุ่นมาดำเนินการ โดยมีการลงทุนในข้อตกลงร่วมกันในข้อกำหนดของการศึกษา เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2525 โครงการนี้จะใช้เวลาในการศึกษาทั้งสิ้นรวม 2 ปี โดย JICA ได้ส่งคณะผู้เชี่ยวชาญเข้ามาดำเนินการศึกษา ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2526 และสิ้นสุดโครงการประมาณเดือนมีนาคม พ.ศ. 2528 (กองวางแผนภาค, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2526 : 1)

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองสังคมและวัฒนธรรมนั้น จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างเป็นส่วนประกอบที่สำคัญ คือ ทรัพยากรธรรมชาติ

กำลังเงิน และทรัพยากรมนุษย์หรือมนุษย์ที่มีคุณภาพ แต่ในปัจจุบัณประเทศไทยมีกำลังเงิน
 ค่อนข้างจำกัด มีรายได้จากทรัพยากรธรรมชาติไม่มากนัก ดังนั้นในการพัฒนาประเทศ
 จำเป็นต้องอาศัยหลักการใช้ประโยชน์ทรัพยากรมนุษย์ให้เต็มที่ จึงควรเร่งพัฒนามนุษย์
 ต้องสร้างกำลังคนที่มีความรู้ความสามารถ มีความรับผิดชอบ มีทักษะ (อาภาพ ช่นอ่อน
 2523 : 60) องค์ประกอบอันหนึ่งที่จะทำให้การพัฒนามนุษย์ ซึ่งจะมีผลล่งไปยังการพัฒนา
 ทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้มุ่งหน้าไปได้อย่างได้ผลและไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ เช่น
 ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ปัญหาทางด้านสังคม ฯลฯ นั้นก็คือ การพัฒนาทางด้านการศึกษา
 ต้องควบคู่ไปกับการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจด้วย การจัดการศึกษาถือว่าเป็นบทบาทหนึ่งของ
 การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่ง ม.ล.ปิ่น มาลากุล (2518 : หน้าคำนำ) ได้กล่าวว่า
 "กำลังคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา" และ
 บุญชนะ อัดถากร (2514 : 4) ได้กล่าวว่า "เศรษฐกิจจะเจริญก้าวหน้าไปเพียงไหนขึ้น
 อยู่กับปริมาณและคุณภาพของระบบการศึกษา"

ในโอกาสที่พื้นที่บริเวณภาคใต้ตอนบน จะมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ
 โดยเฉพาะทางด้านอุตสาหกรรม เมืองท่า และแหล่งท่องเที่ยววนั้น กระทรวงศึกษาธิการ
 และผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในภูมิภาคนี้ จะต้องจัดการศึกษาในภูมิภาคนี้ให้สอดคล้อง
 กับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จะต้องจัดให้สอดคล้องกับความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ
 และอุตสาหกรรมที่จะตามมา โดยจัดการศึกษาให้สอดคล้องทั้งการศึกษาในระบบ และการ
 ศึกษานอกระบบ ทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษาและอุดมศึกษา ผู้วิจัยเห็น
 ว่าการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศมาก เพราะว่าบุคคล
 หรือเยาวชนที่มีการศึกษาถึงขั้นมัธยมศึกษาจะมีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพและ
 สามารถช่วยประเทศชาติในการพัฒนาบ้านเมืองได้ บุคคลหรือเยาวชนเมื่อสำเร็จมัธยมศึกษา
 แล้ว ย่อมมีความสามารถในทางเศรษฐกิจ (Economic Efficiency) อย่างพอสมควร
 คือสามารถที่จะประกอบอาชีพได้ตามเอกัตภาพ สามารถเลี้ยงตนเองและทำนุบำรุงประเทศชาติ
 ได้ตามสมควร บุคคลที่ได้รับการศึกษาในระดับนี้เป็นอย่างดีจะมีความรู้พื้นฐานเพียงพอที่จะออกไป
 ประกอบอาชีพเป็นแรงงานระดับกลางได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือศึกษาต่อเพื่อเป็นแรงงาน
 ระดับสูงต่อไปได้ และบุคคลเหล่านี้จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ให้เจริญก้าวหน้า

อย่างรวดเร็ว ตลอดทั้ง "การผลิตคนระดับกลางเป็นการลงทุนที่ดีที่สุดของประเทศชาติ เพราะผู้ที่มีการศึกษาระดับนี้ให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจแก่ประเทศในอัตราสูง" (ลัมลักษณ์ โดลกุล 2518 : 22 - 24) การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาจึงนับว่ามีควมสำคัญต่อการพัฒนาประเทศมาก ดังคำปราศรัยของ ถนอม กิตติขจร (2513 : 1) ที่ว่า "การมัธยมศึกษา นับว่าเป็นหัวใจของระบบการศึกษา เพราะว่า เป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนากำลังคน que ประเทศชาติต้องการมาก" ฉะนั้นกระทรวงศึกษาธิการและผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง จะต้องปรับปรุง โรงเรียนมัธยมศึกษาในภูมิภาคนี้ให้สอดคล้องกับการพัฒนา เศรษฐกิจและอุตสาหกรรม เพื่อที่จะผลิตแรงงานให้พอเพียงกับความต้องการและเพื่อเป็นการป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่จะตามมาในอนาคต เช่นปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ปัญหาทางด้านสังคม เป็นต้น

ในการปรับปรุงและการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตจังหวัดภาคใต้ ตอนบนดังกล่าวให้สอดคล้องกับการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ตามแผนพัฒนา การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 และแผนพัฒนาภาคใต้ตอนบนนั้น ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจำเป็นต้องรู้สภาพที่เป็นจริงของโรงเรียนในแถบนี้เสียก่อน เพื่อจะได้ปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียนเหล่านี้ให้เท่าเทียมกับโรงเรียนที่มีความพร้อม ซึ่งความพร้อมของโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่มีผลต่อคุณภาพของนักเรียน นอกจากนั้นแล้วยังเป็นการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาส่วนหนึ่งด้วย และเพื่อจะได้ปรับปรุงได้ถูกต้อง โดยไม่ให้เกิดความสูญเสียเปล่าในด้านงบประมาณซึ่งมีอยู่จำกัด ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาลักษณะภาพทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบนดังกล่าว เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งคาดว่าจะ เป็นประโยชน์โดยตรงกับกระทรวงศึกษาธิการ และผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในภูมิภาคนี้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะภาพทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย โดยพิจารณาจาก

1. ดัชนีบ่งชี้ลักษณะภาพทางการศึกษาของแต่ละโรงเรียน

2. การเปรียบเทียบตัวแปรบางตัวกับเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และการเปรียบเทียบตัวแปรที่สำคัญบางตัวระหว่างโรงเรียน

3. การศึกษาตัวแปรบางตัวของโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้แก่ คุณวุฒิของครู วิชาเอก - โท ของครู อุปกรณ์การสอน กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ชุมนุมหรือ ชุมนุมต่าง ๆ และวิชาเลือกทางด้านอาชีพ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ที่เปิดสอนในปีการศึกษา 2527 ในระดับชั้น ม.1 - ม.3 จำนวน 21 โรงเรียน และที่เปิดสอนในระดับชั้น ม.1 - ม.6 อีก 15 โรงเรียน รวม 36 โรงเรียน ในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน เฉพาะในจังหวัดสุราษฎร์ธานีและภูเก็ต

2. การศึกษามุ่งศึกษาเฉพาะสภาพของโรงเรียน ครูและนักเรียน โดยยึดเอาจำนวนนักเรียนของแต่ละโรงเรียนเป็นหลัก

3. ในการคำนวณหาค่าดัชนีบ่งชี้สภาพทางการศึกษานั้นจะพิจารณาตัวแปรในลักษณะของโรงเรียนคือหมวดอาคารสถานที่ หมวดงานด้านวิชาการ หมวดอุปกรณ์การเรียน การสอน หมวดการบริหาร หมวดการเงิน และหมวดกิจกรรม ลักษณะของครู และลักษณะของนักเรียน ซึ่งได้ระบุไว้ในคำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัยเท่านั้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ข้อมูลที่รวบรวมได้เกี่ยวกับโรงเรียน ครูและนักเรียน ซึ่งโรงเรียนได้บันทึกไว้ถือว่าเป็นข้อมูลที่ถูกต่องตามสภาพความเป็นจริงทุกประการ

2. วันและเวลาที่แตกต่างกันในวันสำรวจไม่มีผลทำให้ข้อมูลที่ได้อาจการสำรวจเปลี่ยนแปลงไปจากสภาพปกติ

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้อาจเกิดความคลาดเคลื่อนได้ เนื่องจากข้อมูลของโรงเรียนบาง ข้อมูลไม่ได้มีการสำรวจให้เป็นปัจจุบัน หรือไม่ได้จดล้สถิติเอาไว้ เช่น ความถี่ของนักเรียน ที่เข้าไปใช้บริการห้องสมุด เป็นต้น ผู้วิจัยจะต้องประมาณให้ใกล้เคียงความจริงให้มากที่สุด ความไม่สมบูรณ์ของข้อมูลเหล่านี้ อาจทำให้ผลการวิจัยคลาดเคลื่อนไปบ้าง

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

จังหวัดภาคใต้ตอนบน ในที่นี้หมายถึง จังหวัดสุราษฎร์ธานีและภูเก็ต

โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดทำการสอนในระดับมัธยมศึกษา ตั้งแต่ชั้น ม.1 - ม.3 และ ม.1 - ม.6 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ใน เขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน ของประเทศไทย ในปีการศึกษา 2527

ครู หมายถึง ผู้ที่ทำการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน ของประเทศไทย ในปีการศึกษา 2527

นักเรียน หมายถึง ผู้ที่เรียนอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบน ของประเทศไทย ในปีการศึกษา 2527

ดัชนีบ่งชี้สถานภาพทางการศึกษา หมายถึง ดัชนีที่ชี้ถึงสภาพปัจจุบันของการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งประกอบด้วยลักษณะของโรงเรียน ครูและนักเรียน ซึ่งจำแนก รายละเอียดได้ดังนี้

1. ลักษณะของโรงเรียน

ก. หมวดอาคาร สถานที่ ประกอบด้วย

1. พื้นที่ของโรงเรียน หมายถึง จำนวนพื้นที่ทั้งหมดของโรงเรียนที่มีอยู่ หรือที่ได้รับอนุญาตให้ใช้จากเอกชนหรือวัด
2. พื้นที่ว่างสำหรับขยายอาคารเรียน หมายถึง จำนวนบริเวณพื้นที่ที่เหลือ จากการก่อสร้างสนามกีฬา ซึ่งอาจจะเป็นพื้นที่ที่ต้องปรับปรุงหรือไม่ต้องปรับปรุงก็ได้

3. ประเภทของอาคาร หมายถึง อาคารเรียนถาวร อาคารเรียนชั่วคราว หรือศาลาว่าัด
4. อาคารเรียนที่มีคุณภาพ หมายถึง อาคารที่จัดเป็นสถานที่เรียน มีลักษณะเป็นสัดส่วน ไม่ชำรุดทรุดโทรม
5. ห้องเรียน หมายถึง จำนวนห้องเรียนที่มีสภาพดี เป็นสัดส่วนเรียบร้อย มีอุปกรณ์ประจำห้องครบครัน
6. พื้นที่ห้องสมุด หมายถึง จำนวนพื้นที่ห้องสมุดสำหรับครูและนักเรียน ใช้ค้นคว้าหาความรู้ รวมห้องบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่
7. พื้นที่ด้านบริหาร รุรการ วิชาการและห้องพักครู หมายถึง จำนวนพื้นที่ห้องผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่หรือครูใหญ่ รวมห้องธุรการ วิชาการและห้องพักครู ทุกหมวดวิชา
8. พื้นที่ห้องพยาบาล หมายถึง จำนวนพื้นที่ห้องพยาบาลรวมห้องพักครู หรือเจ้าหน้าที่พยาบาล
9. พื้นที่โรงอาหาร หมายถึง จำนวนพื้นที่ที่ครูและนักเรียนใช้รับประทาน อาหาร
10. พื้นที่โรงฝึกงาน หมายถึง จำนวนพื้นที่รวมของโรงฝึกงานอุตสาหกรรม-ศิลป์ และคหกรรมศิลป์ทุกวิชา รวมห้องเก็บของและห้องพักครูภายในโรงฝึกงาน
11. ล້วม หมายถึง จำนวนที่สำหรับอาคารของครู และนักเรียนที่ถูกลุ่ยลักษณะ มีลักษณะมิดชิด ใช้การได้ดี มีอุปกรณ์ทำความสะอาดพร้อม
12. ที่ต้มน้ำ หมายถึง จำนวนที่ตั้งโรงเรียนได้เตรียมไว้สำหรับบรรลุน้ำให้นักเรียน ต้ม เช่น คุลเลอร์ ต้มน้ำ ก๊อกน้ำ ถังน้ำ ถังเก็บน้ำฝน เครื่องทำน้ำเย็น เป็นต้น
13. พื้นที่ห้องปฏิบัติการสำหรับวิชาวิทยาศาสตร์ หมายถึง จำนวนพื้นที่ห้องปฏิบัติการหรือทดลองวิชาวิทยาศาสตร์รวมทุกวิชา
14. พื้นที่ห้องพลศึกษา หมายถึง จำนวนพื้นที่ห้องสำหรับฝึกพลศึกษา รวมห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งตัว

15. พื้นที่ห้องแนะแนว หมายถึง จำนวนพื้นที่ห้องสำหรับแนะแนวหรือให้คำปรึกษาแก่นักเรียน เป็นรายบุคคล หรือเป็นรายกลุ่ม รวมถึงห้องที่นักเรียนนั่งรอเพื่อรับการแนะแนวหรือคำปรึกษา

16. พื้นที่ห้องโสตทัศนูปกรณ์ หมายถึง จำนวนพื้นที่ห้องสำหรับโสตทัศนูปกรณ์ เช่น ฉายภาพยนตร์, ฉายสไลด์, ฉายฟิล์มสตริป, ถ่ายโทรทัศน์และวีดีโอ เป็นต้น

ข. หมวดงานด้านวิชาการ

จำนวนครั้งของการวัดผลการศึกษา หมายถึง จำนวนครั้งเฉลี่ยของการสอบหรือการทดสอบนักเรียนในวิชาหนึ่ง ๆ ตลอดปีการศึกษา 2527

ค. หมวดอุปกรณ์การเรียนการสอน

1. จำนวนหนังสือในห้องสมุด หมายถึง จำนวนคู่มือครู วารสาร เอกสาร หนังสือประเภทต่าง ๆ ที่มีอยู่ทั้งหมดในห้องสมุด

2. จำนวนสื่อการสอนทางด้านโสตทัศนูปกรณ์ หมายถึง จำนวนวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือการเรียนการสอนทางด้านโสตทัศนูปกรณ์ ได้แก่ วิทยุเทป เครื่องฉายสไลด์, เครื่องฉายภาพยนตร์, เครื่องขยายเสียง, โทรทัศน์, วีดีโอ, เครื่องฉายฟิล์มสตริป, กล้องถ่ายรูป

ง. หมวดการบริหาร

1. การประชุมนักเรียน หมายถึง จำนวนครั้งของการประชุมนักเรียนตลอดปีการศึกษา 2527

2. การประชุมครู หมายถึง จำนวนครั้งของการประชุมครูตลอดปีการศึกษา 2527

จ. หมวดการเงิน

รายได้ของโรงเรียน หมายถึง รายได้จากการขายอาหารกลางวัน
จากร้านค้า จากการศึกษาประจำปีของโรงเรียน จากการใช้เข้าที่เพื่อหาประโยชน์

จากการขายผลิตผลทางการเกษตร หรือทางด้านอื่นรวมถึงเงินบริจาคหรือสิ่งของบริจาค โดยเทียบค่าเป็นเงินตามราคาของหรือตามค่าแรงงานขั้นต่ำตามประกาศของกรมแรงงาน

จ. หมวดกิจกรรม

การสวัสดิการกรมหมายถึง โรงเรียนสวัสดิการกรมใด ๆ ขึ้นภายในโรงเรียน และภายนอกโรงเรียนหรือการให้บริการแก่ชุมชนในด้านต่าง ๆ เช่น การแสดงดนตรี การสวดมนต์การสวดตลาคานต์ การแสดงศิลปหัตถกรรม การแข่งขันกีฬาภายใน โรงเรียนและภายนอกโรงเรียน การจัดทัศนศึกษาแก่ครูและนักเรียน การเข้าค่ายต่าง ๆ การประชุมผู้ปกครองนักเรียน การจัดแนะแนวอาชีพ การสวดวันวิสาขการ การจัดเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ และการประชุมกรรมการโรงเรียน ตลอดปีการศึกษา 2527

2. ลักษณะของครู

ครูประจำการ หมายถึง ครูที่ทำการสอนหรือทำหน้าที่อื่นอยู่จริงในโรงเรียน นั้นในปีการศึกษา 2527 รวมถึงครูที่ถูกส่งมาช่วยราชการ ครูช่วยสอน ไม่นับครูที่มีชื่อ อยู่ในโรงเรียนแต่ไปช่วยราชการที่อื่นหรือครูที่ลาศึกษาต่อ

3. ลักษณะของนักเรียน

ก. นักเรียนที่ใช้ห้องสมุด หมายถึง จำนวนความถี่ของนักเรียนที่เข้าใช้ บริการห้องสมุด ตลอดปีการศึกษา 2527

ข. นักเรียนที่ใช้ห้องแนะแนว หมายถึง จำนวนความถี่ของนักเรียนที่เข้า รับคำแนะนำหรือคำปรึกษาจากครูแนะแนวตลอดปีการศึกษา 2527

ค. นักเรียนที่ใช้ห้องโสตทัศนูปกรณ์ หมายถึง จำนวนความถี่ของนักเรียน ที่เข้าใช้บริการห้องโสตทัศนูปกรณ์ ตลอดปีการศึกษา 2527

ตัวแปร หมายถึง ตัวพิจารณากำหนดสถานภาพทางการศึกษาของโรงเรียน มัธยมศึกษา

ดัชนีเชิงเดี่ยว หมายถึง อัตราส่วนของตัวแปรแต่ละตัวของแต่ละโรงเรียนหาร ด้วยจำนวนนักเรียนทั้งหมดของโรงเรียน

ดัชนีประกอบแต่งถ่วงน้ำหนัก หมายถึง ผลรวมของดัชนีเชิงเดี่ยวคูณด้วยน้ำหนักของดัชนีเชิงเดี่ยวตัวนั้น

ครูที่มีวุฒิทางการศึกษา หมายถึง ครูที่ได้รับการศึกษาหรืออบรมได้รับปริญญาบัตรหรือประกาศนียบัตรทางการศึกษา หรือสมัครสอบในวิชาชุดครูต่าง ๆ

ตัวแปรบางตัว หมายถึงตัวแปรต่าง ๆ หรือตัวบ่งชี้ถึงสถานภาพทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งมี 3 กลุ่มด้วยกันคือ

1. ตัวแปรกลุ่มแรก มีเกณฑ์มาตรฐานของกรมสามัญเปรียบเทียบ เช่น จำนวนครูประจำการ จำนวนหนังสือในห้องสมุด พื้นที่โรงฝึกงาน พื้นที่โรงอาหาร จำนวนห้องเรียน พื้นที่ห้องแนะแนว พื้นที่ห้องพยาบาล และบริเวณโรงเรียน

2. ตัวแปรกลุ่มที่สอง ไม่มีเกณฑ์มาตรฐานของกรมสามัญเปรียบเทียบ แต่ได้นำไปเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียน เช่น พื้นที่ห้องพลศึกษา พื้นที่ห้องสมุด พื้นที่ห้องโสตทัศนอุปกรณ์ พื้นที่ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ พื้นที่ห้องบริหาร จำนวนที่ตั้งน้ำสะอาด จำนวนครั้งของการประชุมครู จำนวนครั้งของการประชุมนักเรียน จำนวนครั้งของการวัดผลนักเรียน จำนวนนักเรียนการภารโรง จำนวนรถของโรงเรียน จำนวนลิ้มครู และจำนวนรายได้ของโรงเรียน

3. ตัวแปรกลุ่มที่สาม เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับครู และวิชาการ เช่น คุณวุฒิของครู วิชาเอก-โทของครู อุปกรณ์การสอน ุ้มนุ่มหรือชมรมต่าง ๆ วิชาเลือกทางด้านอาชีพ และกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์โดยตรงกับกระทรวงศึกษาธิการและผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการวางแผนพัฒนาการศึกษา ในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนบนของประเทศไทย เพื่อจะได้ทราบสถานภาพทางการศึกษาและสามารถนำผลการวิจัย ไปใช้ประโยชน์ประกอบการพิจารณาวางแผนปรับปรุงการศึกษาได้ถูกต้อง และสอดคล้องกับการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 และตามแผนพัฒนาภาคใต้ตอนบน ซึ่งจะมีอยู่ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (กองวางแผนภาค, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2528 : 1)